

ПРОТОКОЛ № 3

засідання бюро з забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності біолого-екологічного факультету

від 19.06.2020

ПРИСУТНІ:

доц. Кириченко С.В. (голова Бюро), проф. Ляшенко В.П., доц. Грицай З.В., доц. Шарамок Т.С., доц. Пономаренко О.Л., Дрегваль О.А., доц. Яковенко В.М., голова ради студентів БЕФ студентка групи ББ-16-1 Дернова І.Ю., аспірант Гуслистий А.О., аспірантка Курченко В.О., студентка групи БХ-19м Галинська А.М., студентка групи ББ-19м Дреус А.А., студентка групи БЕ-18-1 Мацюк В.О.

Запрошені: декан факультету професор Севериновська О.В., завідувач кафедри фізіології та інтродукції рослин, професор Лихолат Ю.В.

СЛУХАЛИ:

про аналіз анкетування з оцінювання здобувачами вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, 091 Біологія, 101 Екологія, та 162 Біотехнологія та біоінженерії.

ВИСТУПИЛИ:

Доц. Кириченко С.В. оголосила підсумки аналізу результатів анкетування за спеціальностями біолого-екологічного факультету: 014 Середня освіта, 091 Біологія, 101 Екологія та 162 Біотехнологія та біоінженерії.

Доц. Кириченко С.В. зазначила, що було опитано понад 75% здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським), другим

(магістерським) та третім (аспірантським) рівнями освіти та запросила відповідальних доповісти про результати опитування.

Доц. Грицай З.В. яка проаналізувала результати анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за **спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та Біологія та здоров'я людини)** за **першим (бакалаврським рівнем)** зазначила, що в анкетуванні взяли участь 53 студента, переважна більшість з яких (90 %) відповіли, що відвідували більше 50 % занять. Середній бал успішності у більшості студентів був вище середнього (від 75 та вище). Всі здобувачі підтвердили, що викладання здійснювалося державною мовою, а також переважно високо оцінили викладання всіх дисциплін. Здобувачі зазначили, що всі викладачі добре презентують свої дисципліни на початку занять, пояснюють важливість її вивчення для майбутньої професії, знайомлять з системою та критеріями оцінювання та чітко їх дотримувалися, пояснюють цілі та результати навчання, знайомлять з переліком компетентностей, підкреслюють важливість та дають аргументовану мотивацію щодо обрання професії, коректно та з повагою ставляться до студентів, створюють доброзичливу, сприятливу для засвоєння матеріалу емоційно-психологічну атмосферу. Разом з тим, студенти ставили менш високі бали за пункти, що стосуються застосування інтерактивних форм проведення занять: мозковий штурм, активне залучення студентів до обговорення, тренінг, круглий стіл, кейс-метод тощо; проведення занять з використанням мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/, роздаткового матеріалу та застосування інтерактивних форм проведення занять.

Щодо пропозицій покращення освітньої діяльності з дисциплін, що викладаються, то здобувачі вищої освіти висловлювалися про те, що бажано б було виділити більше годин на практичні заняття, на яких вони будуть тренувати свої навички, а от за позицією «Що сподобалося?» були висловлювання практично до кожної дисципліни. Здобувачі відмічали

чітку організацію занять та методику їх проведення; цікаво підібраний матеріал; логічне й зрозуміле пояснення матеріалу, коректне, з повагою, ставлення до студентів; чітке, гарне володіння українською мовою; доброзичливу атмосферу. Також вони зазначали, що навіть в умовах дистанційного навчання викладачі використовують такі демонстраційні лабораторні дослідження, які можливі в домашніх умовах, а ще викладачі дуже люблять і захоплюються своєю дисципліною, і саме це найбільш подобається студентам.

В опитуванні студентів **спеціальності Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня** взяли участь 14 осіб-магістрів, які навчаються на 1 курсі заочної форми навчання. Згідно оброблених даних, частка відвідувань занять, серед переважної більшості опитуваних, складала більше 50%, а середній бал успішності у 86% опитаних, був вище середнього (від 75 та вище). Всі здобувачі підтвердили, що викладання здійснюється державною мовою, а також досить високо оцінили діяльність всіх викладачів. Здобувачі зазначили, що всі викладачі добре презентують свої дисципліни на початку занять, пояснюють важливість її вивчення для майбутньої професії, знайомлять з системою та критеріями оцінювання та чітко їх дотримувалися, пояснюють цілі та результати навчання, знайомлять з переліком компетентностей, підкреслюють важливість та дають аргументовану мотивацію щодо обрання професії, коректно та з повагою ставляться до студентів, створюють доброзичливу, сприятливу для засвоєння матеріалу емоційно-психологічну атмосферу. Разом з тим, студенти ставили дещо менш високі бали за пункти, що стосуються проведення занять з використанням мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/ роздаткового матеріалу та застосовування інтерактивних форм проведення занять, але всі вони були в межах 4,5-5. Загальні оцінки викладачів достатньо високі і коливалися в межах 4,69-5.

Щодо пропозицій покращення освітньої діяльності з дисциплін, які викладаються, то здобувачі вищої освіти їх не висловлювали, а за позицією «Що сподобалося?» були висловлювання майже до кожної дисципліни. Здобувачі відмічали ґрунтовні знання викладачів з дисциплін; що матеріали лекцій докладні, цікаві, корисні; те, що викладачі завжди доступно особисто кожному відповідають на питання, ефективно взаємодіють з аудиторією, разом з тим є можливість самостійно працювати та створювати презентації. Також студенти відзначали педагогічні інновації та інформаційно-комунікаційні технології з урахуванням передового педагогічного досвіду, якими користуються викладачі.

Доц. Дрегваль О.А. проаналізувала результати анкетування студентів, які навчаються **за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» за першим (бакалаврським рівнем)**. Переважна більшість здобувачів вищої освіти (75 %) відповіли, що відвідували більше 50 % занять. Середній бал успішності у більшості студентів, що брали участь в опитуванні склав 90-100 та 75-89. Здобувачі вищої освіти переважно високо оцінили викладання всіх дисциплін. Студенти 1 курсу оцінили викладання у межах 4,56-4,85 (усереднений бал за пунктами 1-10), студенти 2 курсу – у межах 3,63-4,48, студенти 3 курсу оцінили викладання дисциплін у межах 4,75-4,93, студенти 4 курсу – у межах 4,86-4,99. Здобувачі вищої освіти переважно високо оцінили пункти анкети, що стосуються викладання дисциплін державною мовою, презентації дисципліни на початку занять, важливість викладання дисциплін для майбутньої професії аргументації критеріїв оцінювання, вільного володіння матеріалом викладачем, підтримання контакту з аудиторією, забезпечення навчальними та методичними матеріалами, надання рекомендацій для самостійної роботи, дотримування викладачем розкладу занять, створення сприятливої для засвоювання матеріалу атмосфери. Нижчі бали студенти ставили за пункти, що стосуються

проведення занять з використанням мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/ роздаткового матеріалу та застосування інтерактивних форм проведення занять.

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» відмічали цікавість теоретичного матеріалу, а також лабораторних і практичних робіт, сучасність отриманих знань, можливість їх практичного застосування, добре володіння матеріалом викладачем, використання під час навчання спеціалізованих інтернет-ресурсів та платформ, проведення занять у дружній атмосфері. Разом з тим студенти висловлювали побажання більше застосовувати інтерактивні форми проведення занять, кожне лекційне заняття супроводжувати презентацією, використовуючи мультимедійну апаратуру, збільшити кількість годин на проведення лабораторних та практичних робіт. Серед недоліків дистанційного навчання вказували на не завжди можливий зворотній зв'язок з викладачем та поганий Інтернет-зв'язок.

Доц. Кириченко С.В., яка провела аналіз анкетування студентів, що навчаються **за спеціальністю 091 Біологія за першим (бакалаврським рівнем)** зазначила, що студенти 1 – 4 курсів високо оцінили якість освітньої діяльності при викладанні майже всіх навчальних дисциплін. На думку більшості студентів викладачі повністю презентували дисципліни на початку занять, пояснили важливість її вивчення для майбутньої професії, ознайомили з системою та критеріями; вільно володіли матеріалом, ясно та логічно викладали його, коментували складні моменти, виділяли головне у темі; забезпечили викладання дисципліни навчальними та методичними матеріалами; викладачі чітко дотримувалися розкладу занять, вчасно розпочинали та завершували заняття, завжди була можливість консультуватися з викладачем; викладачі проводили заняття державною мовою, про що свідчать максимальні усереднені бали (4,56 – 4,64). Мінімальний усереднений бал (4,27) отримано за позицію «Заняття проводилися із використанням

мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/ роздаткового матеріалу». Переважна більшість здобувачів вищої освіти відповіли, що відвідували більше 50 % занять.

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» студенти відмічали практичні заняття з живими організмами, використання сучасного обладнання, проектору, презентацій, зацікавленість викладача у розумінні матеріалу, приклади з власного досвіду, якість викладача, розгляд актуальних проблем сьогодення, методика проведення лабораторних занять, доброзичлива атмосфера, гарний зворотній зв'язок, емоційність викладача, гарне володіння матеріалом, екскурсії до ботанічного саду.

Щодо побажань студентів: проводити практичні заняття в польових умовах, використовувати на практичних заняттях комп'ютерне програмне забезпечення, під час дистанційного навчання деякими студентами відмічались труднощі в зворотному зв'язку.

Опитування студентів, які навчаються **за спеціальністю 091 Біологія за другим (магістерським рівнем)** проводилося за освітніми програмами. Аналіз анкетування показав, що більшість студентів, які навчаються за освітніми програмами позитивно оцінювали викладання дисциплін. Так, загальна оцінка за ОП «Біологія» коливалася в межах 4,33-5,0, за ОП «Системна біологія та гідробіоресурси» - 4,63-4,87, за ОП «Біохімія та фізіологія» 4,79-4,92. За ОП «Біосистеми та ландшафтний дизайн» студенти майже за всіма питаннями високо оцінювали викладання дисциплін (4 – 4,73), однак за позиції «застосування інтерактивних форм проведення занять» та «проведення занять із використанням мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/ роздаткового матеріалу» отримано 2,53 та 2,4 балів відповідно.

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» магістри переважною більшістю відповідали, що їм все сподобалось та все влаштувало, були відмічені цікаві лекції та практичні заняття,

вміння викладача пояснювати, актуальність інформації, практична цінність отриманої інформації.

Разом з тим були висловлені побажання студентів стосовно деяких навчальних дисциплін: використовувати більш сучасні методи навчання (інтерактивні форми проведення занять), використовувати мультимедійну апаратуру, більше практичних та лабораторних занять, більше пояснень та допомоги від викладача.

Доц. Пономаренко О.Л. зазначив, що анкетування студентів спеціальності 101 «Екологія» було виконано відносно контингенту студентів двох рівнів підготовки: **бакалавра та магістра**. Опитуванням були охоплені як групи кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології, так і групи кафедри зоології та екології. Таким чином аналіз навчального процесу проводився інтегрально за результатами обох кафедр. Найкращим викладачем кафедри зоології та екології за думкою студентів-екологів стала професор, д.б.н. Кунах О. М. (рейтинг серед студентів-екологів складає 48,83, загальний 48,12), найменш позитивно студенти поставилися до дисциплін, які читалися доц., к.б.н. В. В. Бригадиренком (рейтинг серед студентів-екологів складає 42,11, загальний 39,08). Серед викладачів кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології найкраще студенти-екологи оцінили дисципліни які читав доц., к.б.н. Котович О. В. (рейтинг складає 45,05), найменш позитивно студенти-екологи поставилися до предметів, які читалися доц., к.б.н. Горбанем В.А. (рейтинг серед студентів-екологів складає 40,77, загальний 43,08).

Найкращими дисциплінами кафедри зоології та екології за результатами опитування **бакалаврів** були: Моніторинг довкілля (50,0), Екологія тварин (50,0), Прикладна екотоксикологія (48,83). При цьому загальний середній бал дисциплін складає 45,61. Найвищі показники окремих параметрів занять мають: вільне володіння матеріалом (4,72), підтримка контакту з аудиторією, відповідь на питання (4,72), дотримання розкладу занять (4,72). Найнижчі показники: використання

інтерактивних форм проведення занять (4,22) та використання мультимедійних засобів викладання (4,10).

Найкращими предметами, які викладалися викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології такі: Ґрунтово-геоботанічне картографування з основами землевпорядкувань (49,0) та Екокліматологія (46,4). Загальний середній бал складає 43,75. Найвищі показники окремих параметрів занять мають: проведення занять державною мовою (4,61), дотримання розкладу занять (4,59), вільне володіння матеріалом підтримка контакту з аудиторією, відповідь на питання (4,56), Найнижчі показники: використання інтерактивних форм проведення занять (4,04) та використання мультимедійних засобів викладання (3,73).

За результатами опитування **магістрів** найкращою дисципліною кафедри зоології та екології є Антропогенні екосистеми (49,33). Загальний середній бал дисциплін складає 45,08. Найвищі показники окремих параметрів занять мають: дотримання розкладу занять (4,79), ведення занять державною мовою (4,68), забезпечення занять навчальними та методичними матеріалами (4,63). Найнижчі показники: використання інтерактивних форм проведення занять (4,25) та використання мультимедійних засобів викладання (4,22).

Найкращою дисципліною кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології є Екологічна рекреація (49,16). Загальний середній бал дисциплін складає 47,86. Найвищі показники окремих параметрів занять мають: коректне та з повагою ставлення до всіх студентів (4,94), ведення занять державною мовою (4,96), Найнижчі показники: використання інтерактивних форм проведення занять (4,63) та використання мультимедійних засобів викладання (4,15).

Також слід звернути увагу на окремі особливості проведення занять, які були відзначені студентами. Найбільш позитивними рисами проведення занять викладачами кафедри зоології та екології є:

дотримання розкладу занять, пунктуальність (4,74), вільне володіння матеріалом предмету (4,65), забезпечення навчальними та методичними матеріалами (4,65), проведення занять та володіння державною мовою (4,65). Найменші оцінки отримали такі параметри проведення занять, як: використання мультимедійних засобів проведення занять (4,03) та використання інтерактивних форм проведення занять (4,10).

Слід звернути увагу на ті зауваження, які висловили студенти за результатами проведення навчального процесу. Загалом переважна більшість текстових відгуків (близько 80 %) студентів-екологів мають позитивний характер, але, на жаль, є також і вкрай негативні відгуки по відношенню до одного викладача. Так, до дисциплін, які читалися викладачами кафедри зоології та екології є відповідь на питання «Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни?» – «Що треба змінити в цій дисципліні? Викладача!». Також по відношенню до одного викладача були висунуті зауваження щодо невідповідності назви дисципліни та змісту занять. По відношенню до двох викладачів також були висунуті зауваження щодо поганого зворотного зв'язку (викладачі не завжди оперативно повідомляли результати перевірки виконаних семінарських, практичних завдань). Було зауваження щодо проблемності зустрічі з викладачем у робочий час поза межами занять. Були зауваження щодо негативної атмосфери під час заняття. Також одному викладачеві було викладене наступне зауваження: «До завдань кожного разу ставились нові вимоги та умови, тож кожного разу доводилось переробляти їх майже спочатку, а на наступному занятті вони все одно не були повними і правильними через, знову ж таки, нові умови. Я вважаю що під час постанови завдання треба чітко формулювати що конкретно треба робити та на що звертати увагу.». Також було висунуто зауваження щодо зміни критеріїв оцінювання студентів протягом семестру. Студентами було запропоновано «використання мов програмування, що спрямовані не на вивчення академічної інформатики і програмування, а

саме на аналіз даних. Такі мови, наприклад, Python або R, відносно легко засвоюються і вільно використовуються вченими і студентами по всьому світу, серед яких значна кількість – біологи та екологи. Користь від такого підходу:

1) Засвоєння базових навичок програмування, що є умовою прогресу цього століття;

2) Розвиток логічного мислення, що впливає не лише на ефективність здобування освіти, а й на особисте життя людей, застерігаючи їх від помилок, у той же час наділяючи їх здібностями до прогнозування і планування;

3) Можливість повторного використання написаного коду для інших проектів, що надає можливість - як енергетичну, так і часову - глибше зануритися в дослідження, уникаючи величезних втрат часу і сил на роботу в пакетах програм для обробки даних у порівнянні з програмуванням;

4) Глибше засвоєння матеріалу, що особливо важливо для математичних методів аналізу, статистики та ін. Людина, яка власноруч здатна імплементувати певний статистичний метод, з високою вірогідністю зробить правильні висновки щодо результатів аналізу дослідження.

Відгуки щодо дисциплін які читають викладачі кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології позитивні. Суто негативні відгуки відсутні, натомість наявні певні побажання і пропозиції: «Менше письмової роботи, більше тестів або усних відповідей», «Добавити відеоматеріал», «Надати можливість підвищити бали», «Змінити варто кількість практичних занять, що проводяться поза межами аудиторії, додати зустрічі з фахівцями».

Аспірантка Курченко В.О. доповіла про результати анкетування **аспірантів**, що навчаються за **спеціальністю 091 Біологія**. Вона зазначила, що здобувачі вищої освіти високо оцінили якість освітньої

діяльності при викладанні майже всіх навчальних дисциплін. Середній бал за параметрами опитування коливався від 4,43 (за проведення занять із використанням мультимедійного проектору /інтерактивної дошки/ роздаткового матеріалу) до 5,0 (за чітке дотримання розкладу занять, вчасний початок та завершення заняття, можливість консультуватися з викладачем). Найкращою дисципліною за результатами опитування аспірантів є Елективний курс сучасної біології (проф. Севериновська О.В.), рейтинг котрої дорівнює 50 балів.

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» були позитивні висловлювання стосовно кожної навчальної дисципліни: консультації щодо проведення лекційних занять, цікаві лекції, інтерактивні ігри, чітка та зрозуміла викладка матеріалу, чіткі, оригінальні та повчальні завдання, лекції про академічну доброчесність, про античну філософію, гарне ставлення викладача.

Також аспіранти внесли пропозиції щодо покращення якості освітньої діяльності стосовно деяких дисциплін: більш доступно викладати матеріал. Було зауважено, що не всі види занять доцільно проводити дистанційно, хоча з розумінням ставляться до цього, оскільки була така необхідність.

Доц. Кириченко С.В. запропонувала сформувані наступні пропозиції щодо покращення якості освіти за спеціальностями факультету:

1. Під час проведення всіх видів занять використовувати мультимедійну апаратуру.
2. Застосовувати інтерактивні форми проведення занять.
3. Використовувати в навчальному процесі сучасне обладнання та технології навчання.

УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію доц. Грицай З.В., доц. Дрегваль О.А., доц. Кириченко С.В., доц. Пономаренко О.Л., асп. Курченко В.О. щодо результатів анкетування здобувачів вищої освіти всіх рівнів за спеціальностями 014 Середня освіта, 162 Біотехнології та біоінженерія, 091 Біологія та 101 Екологія біолого-екологічного факультету прийняти до уваги.
2. Пропозиції щодо покращення якості освіти за спеціальностями факультету.

Головуючий на засіданні,
Голова із забезпечення якості
вищої освіти та освітньої діяльності
біолого-екологічного факультету,
канд. біол. наук., доцент

Кириченко С.В.

Секретар засідання
доцент кафедри
загальної біології та
водних біоресурсів

Шарамок Т.С.